

Mèxic, D.F., 4 d'abril del 1965

Estimat Pere:

He rebut, fa una hora, la teva lletra del 1. M'ha entrat a l'esperit i al cor com si fos una ofrena especial d'aquest diumenge de primavera que, enlloc de ser ciutadà, hauria de ser camperol, a Quinta Adila, on l'Argos fa quinze dies que no ens ha vist, i la Laila no ens hi veurà mai més perquè és morta i enterrada sota l'ombra de les branques d'una perera del clos veí. Va tenir -fa un mes- una mort d'ossos romputs, a la carretera, aixafada per un cotxe. M'ho va telefonar, des d'Amecameca, la camperola veïna, un parell d'hores després de l'accident, i el cor se m'encongí, perquè me l'estimava, jo, aquesta gossa negra amb una taca blanca al pit, que havíem tingut al pis durant més d'un mes, quan era petiteta... La camperola, la Petra, la va trobar al marge de la carretera, prop del pont, encara viva -i no semblava pas molt mal ferida-, però, recollida i posada dalt d'un carretó de pagès per dur-la a casa i curar-la, va morir, després d'un vòmit de sang i bromera. La mort de la Laila se m'ha desplaçat a aquella zona de l'esperit on el cant se'm fa i desfà: és a dir, ja és poesia, i serà un poema. Finc el primer vers, obsessionant, i derivacions temàtiques sobre el temps, i l'amor, i la mort: "També l'animal pot entrar, amb la seva mort..." Naturalment, serà un poema de vida, i vull incloure-hi la meua circumstància. Es possible que sigui un poema encara en el to de la X Elegia, escrita el mes de novembre, que comença així:

L'efímer

~~l'efímer~~ també ateny el déu...

En el pes autumnal

desitgem repetir-nos com la gràvida terra

que amaga el seu somriure sota una fulla d'or...

Sé que estimaràs aquesta X Elegia que encara no coneixes. Aquest poema es desencadenà de la imatge de l'escala blanca de cargo, de ferro (me la regalà el Carles, que li sobrava, a la seva casa de Las Delicias, després d'haver fet obres), que va del terrat al mirador de Quinta Adila. Una nit, en pujar al mirador, em vingué la idea... Segurament per això aquesta Elegia és un cant d'ascensió.

Junt amb aquesta carta trobaràs un full sobre el poeta, amb una imatge veneciana. Fa goig de debò, oi? La luz en el yunque comença a veure's a

les llibreries. Alguns ecos del martell m'arribaran... L'important és, però, que la forja segueixi.

Del Dr. Colominas vaig rebre, fa alguns dies, una lletra molt breu. Potser massa. M'acusa recepció de les respostes, però no fa cap comentari. L'hauran esverat, potser?

De l'actitud editorial sobre -o contra- la teva Ronda, allò que m'indignà més -no recordo si t'ho deia- és la de l'Oliver. Estic completament segur que l'equivocat és ell. De tant en tant, etziba "trompades" d'elefant cec! Els darrers poemes que li he llegit, d'ací d'allà, no em convencen gens. Té una mena de fúria que ve de petites irritacions que no m'interessen (almenys en el pla de la poesia) i una barroeria que no aconsegueix desplaçar-se del to col·loquial cap a una transcendència de contingut ètic i densitat lírica. Tot plegat son curtes corredisses de gos d'atura. Hi pot haver una poesia d'home prenyat, però no de mastegatxes emprenyat.

No, la Irene no va perdre l'exemplar de L'Ombra. El va enviar certificat des de Barcelona. O s'ha perdut definitivament o encara està encallat a correus.

Ja sé que no abandonaràs la taleia o furga sobre el tema del retorn. Està bé. Segueixo, és clar, amb molt d'interès, als diaris, els nous batecs. Em dius una frase que és com una coltellada: "S'ha de poder respirar per les ferides.?" Què et contestaré, a això? Penso en les darreres paraules del meu pròleg a La luz: "... indemne i cicatritzat i amorós..." Només sé que no puc sacrificar el món a un país, encara que aquest sigui el meu. Potser en això hi hagi una forma més profunda de servir-lo. Les cicatrius són ~~les~~ filles de les ferides. Vaig arribar a Delfos; arribaré a Ítaca. Ítaca, sí, però no com un final, sinó com un començament. No podria tornar als orígens sense una consciència d'aurora...

Recorda i afectes de fots per a tots. I tu rep una forta abraçada
del teu

Just